

سورة الاحقاف

عنوان: فصلنامه علمی نسیم کوثر

مدیر مسئول و سردبیر: سید محمد حسینی دره صوفی

ویراستار: سید محمد نقوی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰,۰۰۰ تومان

صاحب امتیاز: بنیاد فرهنگی خدماتی امام حسن عسکری (ع)

شماره تماس: ۰۰۹۸۹۳۵۳۹۶۹۷۷۶

سایت فصلنامه: nasimekosar.blog.ir

ایمیل: nasimkosar1399@gmail.com

دفتر مرکزی و محل چاپ: قم، شهر قائم، ۱۲ متری شهید رجایی، پلاک ۵۲

راهنمایی نویسندگان و شیوه نامه نگارش فصلنامه علمی نسیم کوثر

۱. مقاله قبلا در نشریه دیگری به چاپ نرسیده یا همزمان برای سایر مجلات ارسال نشده باشد.
۲. مقاله دارای عنوان، چکیده به زبان فارسی، واژگان کلیدی، مقدمه، متن اصلی، نتیجه گیری، منابع و مأخذ باشد.
۳. مقاله در برنامه word و باقلم IR lotus و اندازه ۱۴ نازک بوده و عنوان مقاله با قلم B Titr و اندازه ۱۴ تایپ شود.
۴. حجم هر مقاله حداقل ۱۲ و حداکثر ۲۲ صفحه باشد.
۵. کلمات کلیدی بین ۴-۷ کلمه و بصورت فارسی باشد.
۶. چکیده فارسی، از ۱۵۰ تا ۲۰۰ کلمه باشد.
۷. معادل انگلیسی اصطلاحات و مفاهیم علمی رایج، پانویس شود.
۸. ارجاع به منابع درون متنی باشد. داخل پرانتز، نام خانوادگی، سال انتشار و شماره صفحات ذکر شود. مثال (حاجی ده آبادی، ۱۳۹۶، ۱۰۰).
۹. فهرست منابع و مأخذ، به ترتیب الفبای نام خانوادگی نویسندگان، باشد (الف) کتابها: نام خانوادگی نویسنده، نام نویسنده، سال انتشار، عنوان کتاب، (بصورت توپر)، نام خانوادگی مترجم یا مصحح، نام مترجم یا مصحح، شماره جلد، محل انتشار و ناشر. مثال: هارت، هربت، ۱۳۹۰، مفهوم قانون، راسخ، محمد، تهران، نشر نی.
- ب) مقالات: نام خانوادگی، نام، سال انتشار، عنوان مقاله، (بصورت توپر)، نام مجله، شماره مجله و شماره صفحات اول و آخر مقاله. مثال: رضایی، محسن، ۱۳۸۵، روش تجربی، فرهنگ مدیریتی، سال چهارم، شماره دوازدهم، ۱۷۲-۱۸۹.
۱۰. در زیر عنوان مقاله اسم نویسنده یا نویسندگان و در قسمت پاورقی ایمیل و سمت پژوهشگر و همچنین مشخص نمودن نویسنده مسئول. (به عنوان مثال حسینی، سید محمد، دانشجوی دکتری فقه و حقوق قضایی، جامعه المصطفی العالمیه، قم).
۱۱. مقالات بیانگر آرا و نظرات نویسندگان است و فصلنامه نسیم کوثر مسئولیتی ندارد.

اعضای هیأت تحریریه:

۱. سید محمد حسینی دره صوفی، دانشجوی دکتری فقه و حقوق قضایی،
نخبه و پژوهشگر برتر در دانشگاه بین المللی المصطفی. قم
۲. دکتر سید رضی قادری، دکتری فلسفه اخلاق از دانشگاه باقر العلوم،
سطح چهار فقه و اصول حوزه، استاد سطوح عالی حوزه. قم
۳. محمدعلی علیدادی، دانشجوی دکتری فقه و حقوق قضایی، جامعه
المصطفی العالمیه. قم

فهرست مطالب

۷	قرآن پژوهی سیاست جنایی اسلام در تعزیرات
۱۹	سعادت انسان در اندیشه امام سجاد(ع)
۴۷	بررسی معجزه از دیدگاه دیوید هیوم و نقد آن
۶۵	آزادی سیاسی در اندیشه امام خمینی (ره) و فارابی
۸۳	اقدامات اقتصادی امام حسن عسکری(ع) جهت کسب درآمد
۱۰۵	فوائد فلسفه فقه
۱۲۱	راهکارهای گسترش حجاب در جامعه
۱۴۵	عوامل تهدید بنیان خانواده در قرآن و روایات
۱۶۹	مسئولیت کیفری اطفال در قوانین ایران، افغانستان و اسناد بین الملل
۱۸۵	آزادی، انواع و حدود آن از دیدگاه اسلام و اندیشمندان اسلامی
۲۲۵	غلبه دین حق بر تمام ادیان
۲۴۹	جریان شناسی تفسیر عرفانی در اندلس

داود عطایی^۱

چکیده: یکی از نمودار فرهنگ اسلامی، مسأله حجاب است، با توجه به گسترش فرهنگ غرب در قالب پوشش و رفتار در جامعه، روز بروز شاهد کم رنگ شدن فرهنگ حجاب هستیم، و این مسأله تحدید جدی نسبت به ارزش‌هایی اسلامی به حساب می‌آید، بنابر این بایستی در مقابل حفظ سنگر حجاب و جلوی گیری از گسترش فرهنگ غرب و غرب زده‌ها، هرکس با هر صلاح باید قیام کرد. در این جستار بر آن شدم تا ضرورت حفظ و گسترش فرهنگ حجاب و پیامدهایی ناشی از بی‌حجابی را مورد بررسی قرار دهم، چنانچه مشاهده می‌شود عواقب بی‌حجابی موجب افزایش آمار طلاق، جرم و جنایت و تولید فرزندان نا مشروع گردیده و این خطر باعث ازهم گسستگی روابط خانواده و عدم صفا و صمیمیت بین زوجین خواهد بود، و نیز در این تحقیق به راهکارهای حفظ حجاب و گسترش این فرهنگ در قالب راهکارهای عمومی و انفرادی پرداخته شده است. تربیت خانواده، مدارس و مکاتب، نیز در این زمینه نقش اساسی دارد، زیرا رشد انسان‌ها و منشأ ایجاد خُلق و خوی آن‌ها در چنین جاهای رقم می‌خورد، اگر بچه‌ها از کودکی با فرهنگ حجاب بزرگ شود، نمی‌تواند به آسانی از آن دست بر دارد زیرا پوشش در آن‌ها امر فطری بوده و کار خلاف فطرت نیاز به زمینه و مقدمات محکم خواهد داشت.

واژگان کلیدی: حجاب، ضرورت حجاب، راهکارهای محجبه شدن، پیامدهای

بی‌حجابی.

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد فقه و حقوق قضایی، جامعه المصطفی العالمیه

۱. مقدمه

خداوند متعال پرتوی از جلال و جمال خویش را به انسان بخشیده است، مرد را جلوه جلال خود و زن را جلوه‌ی جمال خویش قرار داده و این دو را برای هم کامل کننده و سبب آرامش و پوشش هم قرار داده است « هُنَّ لِيَاسٍ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِيَاسٍ لَهُنَّ ».

حجاب برای حفظ آرامش روحی، روانی، صفا و صمیمیت در زندگی خانوادگی و اجتماعی است.

حجاب و لزوم پوشیدگی زن در برابر مرد بیگانه از ضروریات دین مبین اسلام است. و از آنجا که خداوند متعال در قرآن، به این موضوع تصریح نموده، و نیز حضرات معصومین (علیهم السلام) در رعایت این فرهنگ اسلامی تأکید فراوان داشته، از جنبه اسلامی نمی توان تردید کرد.

حجاب جزئی از تمدن، فرهنگ، آداب و رسوم اسلامی و شریعت الهی است. فلسفه‌ی پوشش و حجاب در بند و قفس کردن زنان نبوده، بلکه در پی آزاد کردن آن‌ها از زندان شهوت و رساندن بانوان به مقام والای‌شان بوده، و حجاب سنگر مبارزه علیه دشمن قسم خورده‌ای اسلام است.

زن و مرد مسلمان با حفظ حجاب و پوشش مناسب راه تعالی و تکامل را بسیار سریع طی خواهند نمود و با رعایت سایر دستورات پروردگار به بالاترین مقامات انسانی خواهند رسید. و از آنجا که حفاظت و مراقبت از عفت عمومی برعهده زنان و مردان است، مردان با غیرت فردی و اجتماعی و زنان با آرم حیا و حجاب باید عفت عمومی جامعه را پاس دارند.

حجاب باید طوری در جامعه معرفی شود که بانوان این فرهنگ را نه بعنوان یک فرهنگ اجباری و سربار برای خودش تلقی کند، بلکه به عنوان یک وظیفه‌ی اسلامی قبول کند که حفظ مقام و شخصیت و انسانیت آنان در گروی این فرهنگ می باشد.

با توجه به جایگاه و اهمیت ویژه حجاب، در این زمینه کتب و مقالات زیادی

نوشته شده، ولی در زمینه‌ی راهکارهای گسترش این فرهنگ نسبتاً کمتر پرداخته شده لذا در این نوشتار راهکارهای کاربردی ترویج فرهنگ حجاب مورد تبیین قرار گرفته است.

۲. مفهوم شناسی حجاب

حجاب در لغت: ۱ پرده، ستر ۲ نقابی که زنان چهره خود را به آن پوشانند، روبند، برقع ۳ چادری که زنان سر تا پای خود را بدان پوشانند (معین، محمد، واژه حجاب) حجاب در اصطلاح: حجاب اصطلاحی این است که زن در هنگام معاشرت با اجنبی بدن خود را بپوشاند و به خود نمایی و جلوه‌گری نپردازد. و در اصطلاحات قرآنی بیشتر به معنی پرده بکار رفته است و از آن جهت مفهوم پوشش را می‌دهد که پرده وسیله پوشش است.

واژه حجاب و مشتقات آن هفت بار در قرآن بکار رفته و در تمام موارد به معنی پرده و مانع استعمال شده (طباطبای، سید محمد حسین ج 9 ص 237). « فسلوا هن من وراء حجاب (احزاب، 53) » اگر از زنان پیامبر چیزی خواستید از پشت پرده بی‌خواهید این کلمه از آن جهت مفهوم پوشش را می‌دهد که پرده وسیله پوشش است. اگر به معنی عام، هر نوع پوشش از گناه را حجاب بینامیم، حجاب می‌تواند گونه‌های متفاوت داشته باشد، یک نوع آن حجاب ذهنی و روحی است، برای مثال: اعتقاد به معارف اسلامی داشتن همچون توحید و نبوت که می‌تواند از لغزش‌ها و گناه‌ها فکری مثل کفر و شرک جلوگیری کند.

علاوه بر این در قرآن از انواع دیگری حجاب که در رفتار خارجی انسان تجلی می‌کند نام برده شده است مثل حجاب و پوشش در نگاه کردن، که مردان و زنان در برخورد با نا محرم به آن سفارش شده‌اند « قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم و... (نور، 30) ».

نوع دیگری حجاب و پوشش قرآنی حجاب گفتاری زنان در مقابل نامحرم است: « فلا تخضعن بالقول فیطمع الذی فی قلبه مرض. .. (احزاب، 32) » زنها! نازک و نرم با مردان سخن نگویند مبادا دلش بیمار است به طمع افتد.

نوع دیگری پوشش قرآنی، حجاب رفتاری زنان است در مقابل نامحرم، به زنان دستور داده شده که بگونه‌ی راه نروند که با نشان دادن زینت‌های خود مایه جلب توجه نامحرم شود «ولا یضربن بأرجلهنَّ لَیَعْلَمَنَّ لَیَعْلَمَنَّ ما یخفین من زینتهن وتوبوا الی الله جمیعا ایها المؤمنون لعلکم تفلحون (نور، 31)» پاهای خود را به گونه به زمین نکوبند تا آنچه از زینت‌شان نهفته می‌دارند معلوم گردد ای مؤمنان همگی از مرد و زن به درگاه خدا توبه کنید امید است که رستگار شوید.

از مجموع مباحث مطرح شده به روشنی در می‌یابیم که مراد از حجاب اسلامی، پوشش و حریم قائل شدن در معاشرت زنان با مردان نامحرم، در رفتار، پوشش، نگاه، حرف زدن و راه رفتن است.

۳. ضرورت گسترش فرهنگ حجاب

بررسی گسترش فرهنگ حجاب و عفاف در جامعه آثار و نتایج مهمی دارد. ایجاد سلامت و آرامش روحی و روانی در تمام افراد جامعه با حجاب و عفاف پیوند دارد. بنابراین ضرورت گسترش حجاب تحت عناوین ذیل مورد بررسی قرار گرفته است.

۳-۱. حرمت بخشیدن به زن

زن گوهری گران بهای است که باید خود را در سایه‌ی حجاب نگهدارد. زن مسلمان تجسم حرمت و عفت در جامعه است، حفظ پوشش نوعی احترام گذاردن به زن و محفوظ نگه داشتن زن از نگاه‌های شهوانی و حیوانی است.

حریم بودن میان زن و مرد یکی از وسائل مرموزی بوده است که زن در مقام حفظ شخصیت و جایگاه خود در برابر مرد از آن استفاده کرده است. اسلام زن را تشویق کرده است که از جنبه عاطفی و قلبی استفاده کند. در برابر مرد، زن هراندازه متین‌تر و با وقارتر و عقیف‌تر حرکت کند و خود را در معرض نمایش برای مرد نگذارد، با احترام زن افزوده می‌شود. چنانچه در سوره احزاب آمده است: «یا ایها النبی قل لأزواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلابیهن ذالک أدنی أن یرفرن فلا یؤذین (احزاب، 59)»

خداوند به زنان با ایمان دستور می‌دهد که هرگونه بهانه و مستمسکی را از دست مفسده جویان بگیرند، و روسری‌های بلند خود را بر خویش فرو افکنند تا شناخته نشود و مورد آزار قرار نگیرند.

در این که منظور از شناخته شدن چیست؟ بعضی مفسرین گفته هدف این است که: زنان مسلمان در پوشیدن حجاب سهل انگار و بی‌اعتبا نباشند، مثل بعضی از زنان بی‌بندوبار که درعین حجاب داشتن آن چنان بی‌پروا و لاءبالی هستند که غالباً قسمت‌های از بدن‌های آنان نمایان است و با این وضع توجه افراد هرزه به آنان جلب می‌شود و مورد اذیت و آزار آنان قرار می‌گیرند. (شیرازی، ناصر مکارم، ج 17 ص 427)

بنابر این زن اگر جایگاه خود را در نظام تکوین و آفرینش بیابد، حقیقت ارزش خود را درک کند و بداند که از کجا آمده است؟ و در کجا قرار دارد؟ و به کجا می‌رود؟ از حجاب و پوشش به عنوان یک نیاز جدی استفاده می‌کند و هرگز جامعه را صحنه‌ی نمایش تن و تجملات و تحرکات جنسی خود قرار نمی‌دهد.

۲-۳. امنیت و آرامش

در سایه حجاب و عفاف زن هرچه تمامتر و کامل‌تر به این وجیهی اسلامی خود عمل کند، کمتر خطر از ناحیه اجتماع دامن‌گیری او می‌شود. بی‌حجابی سبب تحریک‌گریزی جنسی می‌شود و این‌گریزه خیلی خطرناک است اسلام به اندازه شگرفی این‌گریزه‌ی آتشین توجه کامل کرده است. روایات زیادی درباره خطرناک بودن‌گریزه که مرد و زن را به یکدیگر پیوند می‌دهد وارد شده است.

اسلام تدبیرهای برای تعدیل و رام کردن این‌گریزه اندیشیده است و در این زمینه هم برای زنان و هم برای مردان، تکلیف تعیین کرده است. یک وظیفه‌ی مشترک که برای زن و مرد، مقرر فرموده مربوط به نگاه کردن است: «قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم و یحفظوا فروجهن... قل للمؤمنات یغضضن من ابصارهن و یحفظن فروجهن». خلاصه این دستور اینست که زن و مرد نباید به یکدیگر خیره شوند، نباید نگاه‌های مملوازشهوت به یکدیگر بدوزند. یک وظیفه هم خاص زنان مقرر فرموده است و آن اینست که زنان بدن‌های خود را از مردان بیگانه پوشیده نگه‌دارند و

دراجماع به جلوه گری و دلربائی نپردازند. به هیچ وجه و هیچ صورت و با هیچ شکل و رنگ و بهانه‌ی کاری نکنند که موجبات تحریک مردان بیگانه را فراهم کنند. روح بشر فوق العاده تحریک پذیر است. اشتباه است که گمان کنیم تحریک پذیری روح بشر محدود به حد خاصی است و از آن پس آرام می‌گیرد. (مطهری، مرتضی، ۸۷) اسلام با این دستورش می‌خواهد آرامش روحی و روانی را برای تمام افراد جامعه مخصوصاً جوانان ایجاد کند، و دغدغه‌های غریزه جنسی، آرامش را از آنان سلب نکند.

زن اگر حجاب اسلامی را در جامعه رعایت کند، مردان جامعه نه تنها به چنین بانوی چشم طمع نخواهند داشت، بلکه پاکی و نجابت او را می‌ستایند. در این صورت نه تنها خود زن بلکه تمام مردان جامعه از آرامش کامل برخوردار خواهند بود زیرا وضعیت سالم و ناسالم جامعه بالای روان افراد تأثیر دارد. اگر زن از حصار حجاب و پوشش درآید در معرض ضربات دیده‌های آلوده و قلوب منحرفان قرار گیرد، امنیت را از خود و آرامش را از دیگران سلب می‌کند.

طبیعی است که وقت زن با عدم رعایت حجاب، در معرض دیده‌گان افراد لاءبالی و هرزه قرار گیرد، غریزه جنسی آن‌ها تحریک می‌شود. و عقلا در این زمان ناامنی شدید او را تحدید خواهد کرد، چون از افراد هرزه برای تأمین غریزه‌ی جنسی خویش، هر کاری خلاف شرعی و اخلاقی و ضد انسانی بعید نیست.

۳-۳. جواز حضور در اجتماع

اسلام با طرح حجاب در حقیقت زمینه جواز حضور بانوان را در اجتماع فراهم کرده است و با دستورات حکیمانه و راه‌گشای خویش در روش و منش بانوان، از یک طرف این نیروی عظیم انسانی را از تباه شدن عمرشان در گوشه‌ی بی‌هدف ماندن نجات داده و از طرف دیگر جلوی فساد گسترده و ناهنجاری‌های ناشی از اختلاط مرد و زن را گرفته است. کشانیدن تمتعات جنسی از محیط خانه و کادر ازدواج به اجتماع نیروی کار، فعالیت اجتماع را ضعیف می‌کند. برعکس آنچه که مخالفین حجاب خرده‌گیری کرده‌اند و گفته‌اند: - حجاب موجب فلج کردن نیروی نسیمی از افراد اجتماع است - بی‌حجابی و ترویج روابط آزاد جنسی موجب فلج کردن و به

عقب انداختن نیروی اجتماع است. آنچه موجب فلج کردن نیروی زن و حبس کردن استعداد‌های زنان است حجاب به صورت زندانی کردن زن و حبس کردن او در خانه است و همچنین محروم ساختن او از فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی است. و حال آنکه در اسلام چنین طرز تفکری وجود ندارد.

اسلام نمی‌گوید که زن از خانه بیرون نرود و نمی‌گوید حق تحصیل علم و دانش ندارد - بلکه علم و دانش را فریضه مشترک زن و مرد دانسته است - و نه فعالیت اقتصادی خاصی را برای زن تحریم می‌کند. اسلام هرگز نمی‌خواهد زن بیکار و بیمار بنشیند و مروجع‌ب و باطل بارآید. پوشانیدن بدن به استثناء وجه و کفین مانع هیچ گونه فعالیت فرهنگی یا اجتماعی یا اقتصادی نیست، آنچه موجب فلج کردن نیروی اجتماع است آلوده کردن محیط کار به لذت جوی‌های شهوانی است.

چنانچه بارها در زمینه‌های مختلف در مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز فرهنگی و... ثابت شده است که مخلوط بودن زن و مرد سبب عقب افتاده گی شده است. بنابر این اگر فرضاً حجاب وضع نمی‌شد، حضور زنان بحکم اسلام از اجتماع سلب می‌شد.

اگر پسر و دختری در یک محیط درس می‌خوانند دختران بدن خود را بیپوشانند و هیچ گونه آرایشی نداشته باشند بهتر درس می‌خوانند و فکر می‌کنند یا وقتی که کنار هر پسری یک دختر آرایش کرده با دامن کوتاه تا یک و جب بالای زانو نشسته باشد؟

جواب ناگفته پیداست، زیرا نداشتن حجاب در اجتماع موجب اختلال فکری روحی و روانی می‌شود و آرامش فکری را از افراد سلب می‌کند و این امر طبعاً سبب عقب افتاده گی می‌شود.

۳-۴. استحکام پیوند خانوادگی

شک نیست که هر چیزی که موجب استحکام پیوند خانوادگی و سبب صمیمیت رابطه بین زوجین گردد برای کانون خانواده مفید است و در ایجاد آن از کمترین تلاشی نباید دریغ کرد.

بالعکس هر چیزی که باعث تزلزل و سستی رابطه بین زوجین و موجب دلسردی آنان گردد و سبب نابود شدن زندگی خانوادگی می‌شود، باید با آن مبارزه کرد. خود نمای و حضور تحریک آمیز زنان و دختران در صحنه‌های اجتماعی نظر هر مرد مجرد و غیر مجرد را به خود جلب می‌کند، وقت چشم‌های مردی در محیط‌های مختلف اجتماعی از دیدن منظره زنان و دختران کدای کامیاب شود طبعاً میزان علاقه او نسبت به همسرش کمتر می‌شود و این کاهش علاقه در بلند مدت زمان استحکام پیوند خانوادگی را سست نموده و کم‌کم منجر به جدای می‌شود.

اختصاص یافتن استمتاع و التذاذهای جنسی به محیط خانواده گی و کادر ازدواج مشروع، پیوند زن و شوهری را استحکام می‌بخشد و موجب اتصال بیشتر بین زوجین می‌گردد. فلسفه‌ی پوشش و منع التذاذهای آزاد این است که هرکسی فقط مختص به همسر خود بوده و کسی دیگر را به عنوان رقیب برای همسرش انتخاب نکند.

علت اینکه جوانان امروز به امر ازدواج علاقه‌مند نیستند و از این دستور شانه خالی می‌کنند این است که همسر را برای خود به عنوان یک مزاحم می‌پندارند، و زن را سلب‌کننده آزادی خود می‌دانند که متأسفانه این معضل بزرگی است. اگر کانون خانواده بر این مبنی تشکیل شود بی‌پایه و سست خواهد بود، و بعد از چندی منجر به طلاق خواهد شد زیرا بر اساس عشق و علاقه و عاطفه تشکیل نشده است (همان، ۸۹).

اگر جامعه‌ی را که در آن جامعه روابط جنسی محدود به کادر ازدواج مشروع و محیط خانواده گی و قانونی است با جامعه که در آن التذاذهای جنسی به صورت آزاد و بدون هیچ قید و بندی باشد آمار طلاق را در نظر بگیریم، مفسده بی‌حجابی معلوم خواهد شد. زیرا در جامعه که لذت‌های جنسی بصورت آزاد است، هیچ کس مال کسی نیست امروز دل به دلبری می‌دهد و فردا دل به کسی دیگری می‌دهد، طبعاً در چنین جامعه آمار طلاق باید خیلی بالا باشد.

۳-۵. مبارزه بانفس

میل به خود نمای و جلوه‌گری در سرشت زن نهفته است که باید در مسیر درست و هدف مثبت به کار گرفته شود پوشش را می‌توان بهترین عامل تعدیل میل خود نمای دانست حضرت علی (ع) در این مورد می‌فرماید: «زَكَاةُ الْجَمَالِ الْعِفَافِ» زکات زیبای عفاف است. زیبای برای زن سرمایه است اما درست استفاده شود و زکاة جمال زن حجاب و عفاف است. جواز کشف حجاب در مقابل محارم از جمله شوهر این غریزه را جهت می‌دهد که خود آرای زن مختص به شوهر باشد، تعدیل این غریزه می‌تواند گام در جهت مبارزه با سایر خواهش‌های نفسانی باشد^۱.

با این حال مسأله فرهنگ حجاب در بعضی ملل و مخصوصا در غرب و غرب زده‌ها شکل دیگری دارد، که طبعاً مخالف حجاب اسلامی بوده و ایرادهای بر این فرهنگ اصیل اسلامی وارد کرده است و در حقیقت آن‌ها به‌کُنه و فلسفه‌ی فرهنگ حجاب نرسیده و از آن یک برداشت دیگری نموده است.

۴. راهکارهایی اجتماعی

۴-۱. کتب درسی

یکی از راهکارهای مهم در ترویج فرهنگ حجاب، گنجاندن مطالب مهم و لازم در زمینه‌ی حجاب و پوشش، و آموزش‌های لازم در این زمینه است، این مطالب در کتب درسی دوره‌های ابتدای، راهنمای (متوسطه) دبستان (لیسه) و دانشگاه باید گنجانیده شود

در مجتمع‌های درسی اعم از دانش آموز و دانش جو، تقریباً تعداد اکثر افراد جامعه مشغول تحصیل است. پس بر مجریان تعلیم و تربیت مدارس و مجتمع‌ها، لازم است جهت حفظ ارزش‌های اسلام و ترویج فرهنگ حجاب به نسل نوین اقدامات جدی تری از خود نشان داده و در شکل‌های مختلف در لای کتب درسی برای دانش آموزان (علی‌الخصوص بانوان) به آموزش فرهنگ حجاب بپردازند.

البته تعیین محتوای مطالب و محدوده آن با توجه به ظرفیت‌های درسی به عهده

^۱ <https://www.civilica.com/paper-HEJAB02-HEJAB02-00.html>

کارشناسان تعلیم و تربیت و اساتید حوزه و دانشگاه می‌باشد. بنابراین در تمام عصرها کتب درسی یکی از بهترین ابزار برای معرفی و ترویج فرهنگ حجاب در جامعه می‌باشد، عدم برنامه‌ریزی، و توجه نکردن در این بخش در دراز مدت باعث فراموشی ارزش‌های اسلامی و فرهنگ حجاب منجر خواهد شد.

۲-۴. مقاله و آثار نوشتاری

بدون شک اگر بخواهیم در ترویج و گسترش فرهنگ حجاب موفق و پیروز باشیم باید مقاله‌ها و آثار نوشتاری فراوانی در این مورد بنگاریم و در اختیار افراد جامعه قرار دهیم.

این کار اکثراً به عهده حوزه و دانشگاه می‌تواند باشد. باید کارشناسان و محققین را الزام و وادار به تألیف مقاله‌ها و کتب در زمینه‌ی گسترش فرهنگ حجاب نماید. در بسیاری از موارد سستی‌ها و کم‌کاری‌های ما در زمینه‌های مختلف باعث می‌شود که خدای ناکرده دشمن از موقعیت‌های مناسب سوء استفاده نماید و آثار مخرب خود را گسترش دهد و نسل نوین را از فرهنگ اصیل اسلامی بازدارد. واقعا امروز دشمن از هر طریق ممکن استفاده می‌کند برای تخریب و منحرف کردن افکار و قلوب جوانان و نسل جدید از ابزارهای مثل شبکه‌های مجازی و... استفاده می‌کنند.

اگر ما به اندازه دشمن روی افکار جوانان خود برنامه‌ریزی کنیم قطعاً موفق خواهیم بود زیرا آن‌ها از تمام زمینه‌ها و ابزارهای ممکن استفاده می‌کند و ما هم اگر از تمام ابزارهای ممکن استفاده نماییم پیروز هستیم. پس مقاله، و آثاری نوشتاری در ترویج فرهنگ حجاب یکی از ابزار گسترش این فرهنگ اصیل اسلامی است. محتوای نوشته‌ها مقاله‌ها باید دقیقاً کاربردی باشد، و مسأله به نحو محرک و جهت دهنده طرح شود تا مآثر واقع شود. اگر به کتب و مقالات تدوین شده در این مسأله نظری داشته باشیم خواهیم دید که اکثراً جنبه توصیفی دارد، فقط در محوطه تعاریف و ارزش‌ها و تاریخچه بسنده شده، و در آن نکته‌های کلیدی و کاربردی که باید مطرح می‌شد نشده. بنابراین در خصوص این زمینه باید بیشتر و کاملتر پرداخته شود

تامسئله کاربردی شود.

۳-۴. تلویزیون

جعبه اطلاع رسانی فوق العاده مؤثر دیگری در ترویج فرهنگ حجاب است تلویزیون می باشد. امروز تلویزیون در بطن زنده گی مردم قرار گرفته است، و می شود گفت تقریباً همه افراد جامعه از این رسانه استفاده می کند مخاطبان تلویزیون یک گروه خاص و محدود نیستند. بلکه مخاطب این رسانه همه می باشد پس بر مسئولین فرهنگی کشور علی الخصوص صدا و سیما لازم است که برنامه ریزی درست و واقع بینانه از این رسانه عمومی به نحو مطلوب و شایسته در ترویج فرهنگ حجاب استفاده نمایند. در تلویزیون می توان اهداف را در قالب فلم، میان برنامه های کوتاه، جملات کوتاه، کارتون، میزگرد همای با مضامین حجاب و مسابقات در این زمینه بیان کرد.

در ضمن، اشاعه و ترویج فرهنگ حجاب باید از این روند، منسجم و هدفدار و همیشگی باشد. و طبعاً بالای کویان تأثیر فروان خواهند داشت زیرا آنان از کودکی مانوس با فرهنگ حجاب بار می آید، و در حین اجرای تکلیف چیزی جدید و سخت بنظرش نمی آید. چنانچه اگر از این رسانه به طور منفی استفاده شود و فلم های سر و پابرهنه به نمایش گذاشته شود، نیز تأثیر شومش را بالای افکار کودکان و نوجوانان خواهند گذاشت، ما امروز شاهد ترویج فرهنگ غربی در جوامع اسلامی هستیم آن ها از این طریق به افکار مسلمانان نفوذ کرده، ولی متأسفانه کارشناسان صدا و سیمای اسلامی به اندازه غربی ها روی افکار مخاطبین خود کار نکرده است. بدون شک بهترین و مؤثرترین و پر کیفیت ترین ابزار در ترویج تمام اهداف اسلام و از جمله فرهنگ حجاب در عصر کنونی تلویزیون می باشد.

۴-۴. رادیو

رادیو ابزار دیگری است که مکمل کار تلویزیون در اشاعه و ترویج فرهنگ حجاب در جامعه است. تقریباً همه وسایل نقلیه با رادیو سرو کار دارند و طولانی بودن مسافرت ها و یا تردد در شهرها، الزامات روانی برای رانندگان و مسافران ایجاد

می‌نماید که از رادیو برای رفع خستگی و تنوع استفاده می‌نمایند. ضمناً نوع کار برخی از هم‌وطنان به گونه‌ای است که در حین کار معمولاً از رادیو استفاده می‌کنند و با توجه به اینکه مخاطبان رادیو اقشار وسیعی از مردم اجتماع می‌باشند، مسئولین صدا و سما می‌توانند به طور مرتب و در فاصله‌های زمانی مشخص جمله یا حکایتی که مروج فرهنگ حجاب در جامعه باشد را بیان نموده و بدین طریق سهمی در گسترش و اشاعه فرهنگ حجاب در جامعه داشته باشند.

۴-۵. احیای فریضه‌ی امر به معروف و نهی از منکر

امر به معروف و نهی از منکر از فروعات دین مقدس اسلام به شمار می‌روند، و در جایگاه ان‌همین بس که در قرآن عدل عبادات همچون نماز و زکاة مطرح شده. (توبه، 71)

بسیاری از امامان و پیامبران الهی وظیفه اصلی خویش را در اجرای فریضه امر به معروف و نهی از منکر متمرکز نموده و برای اصلاح جوامع عصر خویش از هیچ تلاشی دریغ نکردند. چنانکه سالار شهیدان حسین بن علی (علیهما السلام) فلسفه قیام خویش را احیای فریضه امر به معروف و نهی از منکر معرفی نموده و در این راه مقدس جانش را دریغ نکرد. به پاس خون مقدس و پاک شهدای که در این راه فشانی کردند تا جامعه سالم بماند و فریضه‌ی امر به معروف و نهی از منکر زنده بماند ما مسلمانان باید به آرمان آن‌ها ارج گذاری کنیم زیرا ما پیروان همان اولیاء و اوصیاء الهی هستیم و پیروی جز متابعت در عمل مثل لقلقه زبان ادعای بیش نیست.

پس در اسلام ما فریضه‌ی داریم بنام امر به معروف و نهی از منکر، بد حجابی و بی حجابی از مصداق بارز منکرات است که بر نهی آن تأکید فروان شده است. اجرا و نهادینه شدن این اصل می‌تواند در تحکیم فرهنگ حجاب فوق العاده مؤثر باشد.

تمام افراد جامعه به نوعی با اجتناب از افراد بی حجاب و یا بد حجاب می‌تواند این اصل را در جامعه نهادینه نمایند، و با این کار خویش نشان بدهد که حرکت آنان و راه و روش و منش آنان از نظر اسلام مردود است، و متقابلاً تمام افراد جامعه به بانوان محجبه احترام و منزلت قائل شوند، تا اینکه اشخاص که از آن‌ها اعراض

و دوری شده جایگاه و شخصیت خود را در مقایسه با غیر بشناسند. و قطعا در اولین مرحله‌ای امر به معروف و نهی منکر، خود آنان مروجان فرهنگ حجاب در جامعه خواهند شد.

این اولین مرحله امر به معروف و نهی از منکر است، و در صورت که این مرحله مؤثر واقع نشود باید از مراحل دیگر امر به معروف و نهی از منکر استفاده کرد که در آن مراحل نوبت به گوشزد کردن و تذکر دادن است و بعد از آن زجر دادن و کتک زدن و... است، تا اینکه تمام مراحل امر به معروف و نهی از منکر تطبیق شود. فساد شخصی تنها به خود شخص بر نمی‌گردد بلکه تمام جامعه را آلوده می‌کند و دامن گیر تمام افراد و آحاد جامعه می‌شود، و این دقیقا مثل کسی است که داخل کشتی موضعی که خودش نشسته سوراخ کند بگوید اینجا مربوط خودم است، معلوم است وقت آب داخل کشتی رسوخ کند تمام افراد که داخل آن است غرق خواهند شد، در آنجا باید جلوی چنین شخصی گرفته شود، و در جامعه نیز جلوی افراد که فرهنگ اصیل اسلامی را زیر پا می‌گذارد گرفته شود و الا فساد آن دامن گیر جامعه شده و تمام افراد جامعه را آلوده خواهند کرد.

۴-۶. نقش خانواده‌ها در گسترش فرهنگ حجاب

روان‌شناسان ثابت کرده‌اند که شخصیت و هویت کودکان در مراحل اولیه در خانواده شکل می‌گیرد کودک مانند « مومی » است که می‌شود هرگونه که بخواهد به آن حالت دهد، یعنی فطرتا و ذاتا استعداد پذیرش هر گونه تعلیم و تربیت را دارد. بنا براین اگر والدین بخواهد که دخترانی باحجاب و با سبک زنده‌گی اسلامی تحویل جامعه دهد باید بزرگها و زمینه‌های آن را در کودکی استحکام نماید. والدین در محیط خانواده باید اصول و قواعد حجاب را رعایت نمایند، زیرا که الگوی کودکان، والدین و اعضای خانواده می‌باشد.

در حدیث داریم که می‌فرماید: « مثل الذی یتعلم فی الصغر کان نقش فی الحجر » (علاء الدین، متقی هندی، ج 10 ص 249) اگر فرهنگ حجاب را در کودکی برای بچه‌ها تعلیم کند بچه مأنوس با حجاب بارآمده وقت بزرگ شد دیگر از حجاب کراهت

ندارد و چیزی سخت و جدید بنظرشان نمی‌رسد و عدم رعایت حجاب برایش کاری سخت و بیگانه است.

اسلام می‌گوید آقا مواظب باش در وقت مباشرت به فکری دیگری نباشی یعنی اگر زن و مردی در حال مباشرت به فکر نامحرم باشد مثل اینکه یک مردی در حال مباشرت به فکر زن دیگری باشد و یا یک زن در حال مباشرت به فکر مردی دیگر باشد، روایت فروان داریم که اگر این بچه فاسد شد ملامت نکن مگر خودت را، اسلام تا اینجا برای اصلاح فرزندان توجه کرده است که می‌فرماید: مواظب باش اگر بچه ده روزه در گهواره بیدار است همبستر نشوید مگر اینکه در اطاق دیگر باشید،

جداسازی اطاق خواب کودکان، رعایت مرزهای اخلاقی، و توجه نمودن به خطوط قرمز، بهره‌گیری از پوشش مناسب در قبال کودکان و اقداماتی از این قبیل می‌تواند در نهادینه کردن حجاب فوق‌العاده مؤثر باشد. اگر اعضای خانواده و مخصوصاً والدین عزیز در منزل رعایت حجاب را نکنند نمی‌تواند بچه‌ی باحجاب تربیت کند به اصطلاح فلسفه «فاقد شی معطی شی نمی‌تواند باشد» و یادرتاریخ می‌خوانیم که روزی یک خانم آمد محضر پیغمبر عرض کرد بچه‌ام زیاد خرما می‌خورد شما بفرمایید که خرما نخورد پیغمبر فرمود برو فردا بیا وقت خانم فردا آمد پیغمبر فرمود دیروز خودم خرما خورده بودم لذا چیزی نگفتم. این نشان می‌دهد که بین دو طرف که یکی می‌خواهد تأثیر بگذارد و دیگری می‌خواهد تأثیرپذیر باشد شدیداً سنخیت وجود دارد پس وظیفه‌ی مریبان سخت و دشوار است. ماباید بدانیم اگر خانواده در آموزش درست فرهنگ حجاب به فرزندان خود تلاش نمایند انشاء الله در جامعه مشکل تحت عنوان بی‌حجابی نخواهیم داشت.

موارد را که قبلاً ذکر نمودیم همه در ترویج فرهنگ حجاب نقش عمده دارد، ولی نقش والدین در آنجا و در آن نقطه زمان بیشتر تأثیر گذار است زیرا از ابتدا مانوس با فرهنگ حجاب بار می‌آید اما اگر والدین اهمیت به مسأله حجاب و پوشش ندهند و خود اصول و قواعد پوشش را رعایت نکنند بالطبع فرزندان نیز با الگوبرداری از آنان و نمونه رفتارهای آنان را در مشی‌زنده‌گی خود پیاده خواهند کرد.

چنان که حضرت پیامبر معظم اسلام فرموده است:

تَزَوَّجُوا إِلَىٰ آلِ فُلَانٍ فَإِنَّهُمْ عَمُوا فَعَفَّتْ نِسَاؤُهُمْ وَلَا تَزَوَّجُوا إِلَىٰ آلِ فُلَانٍ فَإِنَّهُمْ بَعُوا فَبَغَّتْ نِسَاؤُهُمْ

(کلینی، محمد، 1369، ج 5 ص 544)

وقت می خواهید زن بگیرید از خانواده‌ی پاک باشد و اینکه مادرش محجبه و نجیبه باشد و.... دلالت براین دارد که سبک زنده گی والدین روی روح و جان و رفتار اعضای خانواده تأثیر می کند.

۴-۷. روزنامه‌ها و مجلات

ابزار فرهنگی دیگری که می تواند در خدمت معرفی و ترویج فرهنگ حجاب در جامعه قرار بگیرد، روزنامه‌ها و مجلات می باشند. امروزه تقریباً اکثریت مردم جامعه به نحوی با روزنامه‌ها و مجلات سرو کار دارند و در آینده نقش روزنامه‌ها و مجلات افزونتر خواهد گردید. بنابراین ما می توانیم با برنامه ریزی درست، منسجم و هدفدار از این رسانه‌های گروهی برای آموزش مخاطبان خود استفاده نمائیم. البته ترویج فرهنگ حجاب می تواند در قالب شعر، داستان، طراحی نقاشی و سایر اشکال دیگر باشد. گاهی اوقات نوشته‌ای که در قالب یک داستان کوتاه ارائه شده باشد می تواند، نقش عجیب و فوق العاده‌ای را در مخاطب خود ایجاد نماید. در این زمینه ما می توانیم یک ابلاغیه رسمی به تمام نشریات کشور صادر نمائیم که حتماً بخشی از مطالب نشریات خود را به ترویج فرهنگ حجاب بپردازند، و نشریات پر تلاش در این زمینه‌ها را تشویق و مورد حمایت‌های مالی قرار دهیم. پس نقش رسانه‌های گروهی، علی الخصوص روزنامه‌ها و مجلات را نباید در معرفی و اشاعه فرهنگ حجاب به جامعه ضعیف در نظر گرفت و ما در صورتی در اشاعه فرهنگ حجاب به جامعه موفق خواهیم بود که از همه ابزارها به نحو احسن استفاده نموده و توان استفاده مفید از نشریات را به حداکثر برسانیم

۴-۸. تشویق و معرفی خانواده‌های نمونه در زمینه حجاب

از جمله اقدامات تشویقی روانی مؤثر در ترویج فرهنگ حجاب معرفی خانواده‌های نمونه در حجاب می باشند. ما می توانیم با یک برنامه ریزی ساده و در

عین حال دقیق و جامع، سالانه درهر شهر، استان و در انتهی کشور خانواده‌های که از هر لحاظ پوشش و حجاب اسلامی را رعایت نموده و در سایر زمینه‌ها نیز موفق و پرتلاش بوده‌اند به جامعه معرفی نموده و از آنان تجلیل به عمل بیاوریم، هر چند خانواده‌های محجبه نیازی به تشویق ندارند و آنان اجر و پاداش عظیم خویش را از پروردگار خواهند گرفت ولی حرکت‌های این چینی می‌تواند عاملی مؤثر در اشاعه و ترویج فرهنگ پوشش و حجاب در جامعه باشد و دیگران نیز با الگوبرداری از این خانواده‌ها، آینده‌ای موفق همراه با سعادت را برای خویش به ارمغان بیاورند. البته باید توجه داشته باشیم که ماهیت تشویق‌ها مختلف است و می‌تواند بار عاطفی، مالی، تشریفاتی، شغلی، سیاسی، عملی و امثال آن داشته باشد که تمام این موارد می‌توانند در ترویج فرهنگ حجاب مورد استفاده قرار گیرند.

۵. راهکارهایی فردی

۵-۱. نقش همسر در گسترش فرهنگ حجاب

یکی از عوامل را که می‌توان علت گسترش فرهنگ حجاب دانست نقش شوهران نسبت به زنان است از نظر دین مقدس اسلام مرد این حق را دارد نسبت به همسرانش که جلوی فساد زن را بگیرد و یکی از فساد بارز زنها بی‌حجابی آن است پس مرد حق مسلم دارد که جلوی بی‌حجابی زنش را بگیرد. زیرا وقت مرد با زنی ازدواج می‌کند، مرد می‌خواهد همه خوبی‌ها و زیبایی‌های این موجود ظریف را در انحصار خویش ببیند، زنی رادوست دارد که زیبایی‌ها، طنازی‌ها، شوخی‌ها، خوشمزه‌گی‌ها و همه چیزش را در اختیار همسرش قرار دهد و از مردان بیگانه واجنبی جداً دوری کند. مرد بسیار غیور است نمی‌تواند تحمل کند و نباید تحمل کند که مرد بیگانه به همسرش از روی شهوت نگاه کند و یا با او ارتباط داشته باشد، مرد این کار را تجاوز به حق مشروع خود می‌داند، مرد از همسرش انتظار دارد که با رعایت حجاب و پوشش اسلامی با قیود و طوابع شرعی و بارعایت قوانین اخلاقی و با حفظ متانت، حجب و حیای اسلامی شوهرش را در تامین خاسته مشروع یاری کند و هر مرد غیور و مؤمن چنین خواست دارد.

اما اگر ببیند همسرش به حفظ حجاب و پوشش اسلامی پابند نبوده و زیبای هایشان را در معرض دید مردان بیگانه قرار می‌دهد، از نظر اسلام باید مرد ممناعت کند و جلوی فساد همسرش را بگیرد ولی متأسفانه این کار کمتر رعایت می‌شود شاید بتوان گفت خیلی از شوهران مطلع است که خانم‌شان حجاب و پوشش اسلامی را رعایت نمی‌کند ولی راضی به این عمل است و باسکوتش مهر تأیید می‌زند به این کار خلاف اخلاق و موازین شرعی آن‌هاست.

چنان که طبق صریح فرمایش رسول معظم اسلام این چنین مردان مورد لعن قرار گرفته: **فَقَهُ الرِّضَا، ع: وَقَدْ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) سَبْعَةَ إِلَى أَنْ قَالَ وَالْمُتَعَاظِلُ عَن رُؤُوسِهِ وَهُوَ الدِّيُوثُ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص: اقْتُلُوا الدِّيُوثَ** (نوری، حسن 1408 ج ۱۴ - ص ۲۹۱)

« رسول خدا (ص) هفت نفر را لعنت کرد که یکی از آن‌ها مردی است که نسبت به پوشش و عفت همسرش بی‌توجه است. »

مرد غیور است باید از غیرتش استفاده کند و این اجازه را ندهد تا ناموس او در معرض دید چشم‌های آلوده قرار بگیرد، اگر مرد به این کار خانم خود راضی باشد و جلوی او را نگیرد مورد لعن قرار می‌گیرد چنان که پیامبر خدا فرموده است: « هرکس به همسرش اجازه بدهد که با لباسهای نازک و مهیج در بین انظار حاضر شود خداوند او را به آتش جهنم می‌افکند. » (مجلسی، محمد باقر، 1379، ج 100 ص 242)

بنابراین مرد اگر از غیرت خود استفاده کند و از حق مسلم خود دفاع کند مهمترین نقش را در گسترش فرهنگ حجاب ایفا می‌کند.

۲-۵. تقویت ایمان و اعتقادات دینی

در زنان مسلمان باید باور استوار و ایمان عمیق ایجاد شود، زنی که دل به حق داده و اندیشه بخدا سپرده و اوج ایمان را درک کرده چطور حاضر می‌شود خود نمای و خود آرای کند و خود را در معرض چشم‌های آلوده و افکار منحرف قرار دهد و زمینه تلذذ دیگران و فساد آفرینی را در جامعه به وجود آورد؟ بنابراین یکی از گام‌ها و حرکت اصولی در ترویج فرهنگ حجاب آشنای کامل بادین و تقویت ایمان و اعتقادات اسلامی

درافراد جامعه علی‌الخصوص بانوان می‌باشد. اگر ما دین و ایمان را به معنی واقعی آن در جامعه معرفی کنیم دیگر مشکل تحت عنوان بد حجابی و بی‌حجابی در جامعه اسلامی نخواهیم داشت.

چنانکه خداوند به پیامبرش می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَ لَأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ» (احزاب، 59) «ای پیامبر! به زنان و دخترانت بگو خود را با جلباب بپوشاند. اکثر مفسرین و لغویین جلباب را به معنی چادر و عبا تفسیر کرده‌اند.

همچنین خداوند در آیه دیگر از قرآن کریم به زنان صدر اسلام و تمام زنان آینده این گونه سفارش می‌کند: «وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى» (احزاب 33) «درخانه‌های خود باشید و همانند دوره جاهلیت پیشین آرایش و خود نمای نکنید. «قرن» از ماده وقار به معنی سنگینی است، کنایه از قرار گرفتن زنان درخانه هاست. «تبرج» به معنی آشکار ساختن زینت در برابر مردم و نامحرمان است. اما اینکه منظور از جاهلیت اولی چیست؟ ظاهراً همان جاهلیتی است که مقارن با عصر پیامبر (ص) بوده است. چنانکه که در تاریخ می‌خوانیم در آن موقع زنان حجاب درستی نداشتند، و دنباله‌ای روسری‌های خود را به پشت سر می‌انداختند به طوری که گلو، قسمت از سینه، گردن بند و گوشواره آنان نمایان می‌شدند.

این تعبیر نشان می‌دهد که یک جاهلیت دیگری نیز درپیش است که ما امروز در عصر خود شاهد تحقق پیدا شدن آن جاهلیت ثانیه هستیم. اگر درعصر جاهلیت اولی جنگ و غارت‌گری بود در جاهلیت عصر معاصر شاهد جنگ‌های جهانی که در آن بیش از میلیون‌ها نفر به قتل می‌رسد هستیم اگر در عصر جاهلیت اولی زنان چادر و مقنعه را پشت گوش‌هایش می‌انداختند به طوری که گردن و سینه‌ای آنان معلوم می‌شد، درقرن بیستم می‌بینیم که زنان اصلاً روسری و مقنعه ندارد و درعصر حاضر کلپوهای تشکیل می‌شود که افراد در آن بان‌هایت معزرت، لخت و مادر زاد هستند این مسأله را باید به حساب پیش‌گویی‌های اعجاز آمیز قرآن مجید دانست.

یکی از منشاء تمام این رفتارهای جاهلیت را درعصر تکنالوژی، می‌توان عدم آگاهی از متون و اصول دینی دانست، ضعف اعتقادات دینی موجب انتشار رسوم

و فرهنگ جاهلیت در عصر متمدن شده است. بناءً برای ترویج فرهنگ حجاب اسلامی باید در رشد اعتقادات دینی و تقویت ایمان جوانان و نوجوانان پرداخت تا از این مهلکه نجات یابیم.

پس اگر ما این آیات را بدرستی برای بانوان تعریف کنیم و سرنوشت کار آنان را (زنان جاهلیت) برایش بیان کنیم طبعاً خود مروج فرهنگ حجاب خواهد شد. پس تقویت ایمان و اطاعت از دستورات پروردگار عامل پایدار درونی بسیار مهم در ترویج فرهنگ حجاب در جامعه می‌تواند باشد، در نقطه مقابل، کوتاهی در تقویت ایمان و عدم تبعیت از دستورات الهی نتیجه بالعکس به ارمغان خواهد آورد.

۳-۵. شناساندن و معرفی الگوهای والا در زمینه حجاب

الگو و نمونه، در ساختار روحی و رفتاری انسان نقشی مهمی را ایفا می‌کند. امروز یکی از تأسفات‌های جدی این است که زنان مسلمان آن چنانکه با تاریخ شایسته اسلام آشنا باشند نیستند، زنده گی زنان نام‌آوری همچون حضرت مریم (ع) و حضرت فاطمه زهرا (س) و دختر برومندش پیام آور عاشورا حضرت زینب (س) و دیگر چهره‌های والای تاریخ گذشته باید برای زنان معرفی شود تا ببیند چگونه با حفظ هویت و شخصیت و وقار و متانت می‌تواند در جامعه حضور پیدا کرده و نقش آفرینی نمایند.

باید توجه داشت که انسان فطرتاً و ذاتاً الگوپذیر است پیوسته در تلاش این است که خود را همانند نمونه و الگوهای که درست می‌شناسد و اسم او در تاریخ به عنوان نمونه ثبت شده است بسازد.

حضرت فاطمه زهرا (س) به عنوان بهترین الگوی تربیتی زنان مسلمان در بیرون منزل و در مواجهه با نامحرم چه نوع حجاب و پوشش داشتند؟

در روایت نقل شده که حضرت فاطمه زهرا وقت می‌خواستن به بیرون منزل برود از پوشش‌های خاصی مثل چادر (جلباب) و برقع (روپوش) استفاده می‌کردن (مجلسی، محمد باقر، 1403، 817)

یکی از جریانات که بیان‌گر مقدار حجاب حضرت فاطمه زهرا در بیرون منزل و

در مواجهه با نامحرم است، آمدن حضرت زهرا به مسجد برای دفاع از قضیه فدک است.

وقت ابوبکر و عمر تصمیم گرفت که حضرت زهرا را از فدک محروم کند ایشان با شکل خاصی از حجاب برای دفاع از حق خویش از منزل به مسجد آمد و راویان شکل خاص حجاب حضرت را این گونه نقل کرده است:

رَوَى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَسَنِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ أَبِيهِ ع أَنَّهُ لَمَّا أَجْمَعَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ عَلَيَّ مَنَعَ فَاطِمَةَ (ع) فَذَكَأَ وَبَلَّغَهَا ذَلِكَ لِأَثِّ خِمَارَهَا عَلَى رَأْسِهَا وَاسْتَمَلَّتْ بِجِلْبَابِهَا وَأَقْبَلَتْ فِي لُؤْمَةٍ مِنْ حَفَدَيْهَا وَنِسَاءِ قَوْمِهَا تَطَأُ ذُيُولَهَا. (همان)

وقت ابوبکر و عمر تصمیم گرفت فاطمه را از حق فدک محروم کند، فاطمه (س) منقعه را بر سر بسته کرده و خودش را در جامه‌ی فراگیری بیچانده بود، وارید شد در جمعیت.

بنابراین دادن الگوهای مناسب قدم در ترویج فرهنگ حجاب خواهد بود و باید شیوه و سبک زنده گی کسانی که منعیث نمونه می‌شناسیم برای بانوان جامعه تعریف کنیم تا خود فریفته و عاشق آن شود.

بهترین نمونه در تاریخ اسلام فاطمه زهرا (س) دخت پیامبر معظم اسلام، که مظهر عفاف و حجاب و سرمشق و سرور تمامی زنان مسلمان است که او فرمود: «خیر للنساء ان لا یرین الرجال ولا یراهن الرجال (حر عاملی، محمد، 1409، ج 14، ص 172)» بهتر است برای زنان این که مردان را نبینند و مردان هم او را نبینند.

حضرت زهرا (س) هنگامی که قدم در عرصه اجتماع می‌گذاشت مقنعه را محکم به سر بسته و خود را در جامه فراگیری می‌بیچاند با ابهت و شگرفی قدم بر می‌داشت و برای همگان را رفتن او گام زدن رسول الله را بیاد می‌آورد.

همچنین ان بانوی بزرگوار در وصیت خویش به همسرش می‌گوید: برای من تابوت تهیه کن که در موقع حمل جنازه، بدنم پیدا نباشد و طرز ساختمانش چنین و چنان باشد (طوسی، محمد، 1407، ج 1، ص 429). این بانوی اطهر با این همه عظمت و حراست از جایگاه بلند عفاف در زنده گی چون وارید قیامت می‌شود فریاد بلند می‌شود که: «یا معشر الخلائق غضوا ابصارکم حتی تجوز فاطمة (س) بنت محمد

(ص) «ای خلائق چشم‌هایتان را ببندید تا فاطمه دختر رسول خدا عبور نماید. حضرت زینب سلام الله علیها در اسارت خویش از این که نقاب نداشتند اظهار نارضایتی شدید می‌نمودند، آنچه از سخنان و گفتار حضرت زینب و دیگر زنان اهل بیت برمی‌آید این است که در این جریان تنها چادر روپین و نقاب از صورت زنان برداشته شده، نه این که سرهای زنان برهنه شده باشند، و حضرت زینب از این که نقاب نداشتند خیلی ناراحت بودن چنان که در مجلس یزید در ایراد سخنها آتشین به یزید فرمود: این از رسم عدالت است که زنان و کنیزان خود را در پشت پرده جای داده‌ای، ولی دختران رسول خدا را اسیر در برابرت؟ به طوری که پرده‌های احترام‌شان هتک شده و چهره‌های‌شان نمایان و آنان را شهر به شهر می‌گردانند و در مقابل دیده‌گان مردم بیابانی و کوهستانی که نه از مردان‌شان سرپرست دارند و نه از یاران‌شان حمایت کننده‌ای. بنابراین حضرت زینب در آخرین لحظات اسارت نیز دست از اعتراض به خاطر هتک حجاب بانوان بر نمی‌دارند و آن را به عنوان سند خباثت یزید بارها و بارها مطرح می‌کنند.

در مجلس یزید حضرت سکینه از اینکه رو پوش نداشتند دستان کوچک خود را به صورتش می‌گرفت چنانچه در روایت چنین بیان شده است: «و کانت سکینه تستر وجهها بزندها لآن‌ها لم تکن عنها خرقة تستر بها وجهها» (حایری، محمد مهدی، 1376، ج 2، ص 150)

حضرت سکینه صورت خود را بادستش پوشاند بخاطر آنکه پارچه و دستمال نبود تا صورتش را بدان بیوشاند.

بنابر این دادن الگوهای چون فاطمه (س) و حضرت مریم ... قطعاً روی روح و جان و رفتار بانوان مسلمین تأثیر گذاشته و آن‌ها را در مسیر فاطمه دعوت خواهد کرد.

۴-۵. آموزش مناسب دینی در زمینه پوشش و حجاب

دیگر از راه‌های گستر و کاربردی نمودن فرهنگ حجاب، تعلیم حجاب و پوشش برای بانوان است.

از نظر کیفی باید پوشش دینی مناسب شأن و منزلت بانوان به آنان تعلیم داده شود، که پوششی که پیشوایان دین، بانوان را به آنان امر می‌کردند چه خصوصیتی دارد؟. یکی از ویژگی‌های پوشش دینی ضخامت آن است به گونه‌ای که پوست بدن از زیر آن پیدا نباشد، و پست و بلندی‌های بدن را بپوشاند در غیر این صورت پوشش دینی محسوب نمی‌شود. کیفیت پوشش در اسلام نقش مهم دارد و در رعایت آن تأکید فراوان شده است.

امام علی (ع) فرمود: رسول خدا (ص) زن را از پوشیدن لباسی که او را مشهور و انگشت نما کند و از زینت کردن به زیور آلات که صدا ایجاد می‌کند (سبب توجه نامحرم می‌شود) نهی کرد (نوری، حسن، 1408 ج 14، ص 242)

عایشه می‌گوید: خواهرش اسماء با لباس نازک نزد رسول خدا (ص) حاضر شد. حضرت از او رو برگرداند و فرمود: ای اسماء! وقتی زن به بلوغ می‌رسد نباید چیزی از بدن او آشکار گردد، مگر این و این و اشاره به دو کف دست و صورتش کرد.

یکی دیگر از ویژگی‌های واجب پوشش دینی رعایت سادگی و پرهیز از زینت و زواید تحریک آمیز است. قرآن کریم از آشکار کردن هرگونه زینت که از جمله آن‌ها لباس‌های زینتی است نهی فرموده است چنان که در سوره مبارکه نور می‌فرماید: «ولایبدین زینتهن» (نور، 31) یعنی: زن‌ها نباید زینتشان را آشکار کند. با توجه به این دستورات صریح معلوم می‌شود در اسلام لباس مهیج، لباس شهرت، لباس جنس مخالف و لباس دشمن حرام شده است.

در روایتی از امام علی (ع) نقل شده است که فرموده: «پوشیدگی برای زن سود مندتر و زیبایی او را پایدارتر می‌کند.» درست برعکس زمان ما که زبای را به لباس‌های نحیف و نازک می‌داند و از لباس‌های ضخیم با شأن اسلامی شرم می‌کند متأسفانه امروز بدترین رسم در جامعه اسلامی این است.

بنابراین آموزش در کیفیت پوشش دینی، به تمام افراد اجتماع علی‌الخصوص بانوان گرامی مهم‌ترین نقش را در ترویج فرهنگ حجاب در جامعه بازی می‌کند.

۶. نتیجه

از جمله مسائل که اسلام به آن اهتمام ورزیده مسئله‌ی حجاب است که به حفظ و رعایت آن در قرآن کریم، و بیانات شیوا و راهگشای حضرات معصومین (علیهم السلام) تأکید فراوان شده است.

در این تحقیق، روی سخن بر این بوده که چه نیاز به حجاب داریم و پیامدهای بی‌حجابی و عواقب ناشی از رعایت نکردن فرهنگ حجاب در جامعه چه بوده، مهمترین عواقب بد حجابی از هم گسستگی کانون خانواده و افزایش آمار طلاق بوده است و همچنین به راهکارهای گسترش حجاب پرداخته شد که چگونه مسئله حجاب را در جامعه اسلامی گسترش دهیم و چه راهکارهای در این زمینه وجود دارد که بتوان توسط آن، حجاب را در جامعه گسترش داد، و از پیامدهای آن جلوی‌گیری کرد، با بررسی که صورت گرفت، این راهکارها را به دودسته کلی تقسیم‌گردیده یکی راهکارهای اجتماعی از قبیل کتب درسی، رادیو، تلویزیون، روزنامه‌ها و مجلات و... که این‌ها بطور عمومی عهده دار ترویج این فرهنگ است و دیگر راهکارهای فردی مثل نقش همسران، نقش خانواده، تقویت ایمان و اعتقادات دینی و معرفی بانوان نمونه و... که این‌ها نقش خصوصی در تبلیغ و ایجاد علقه‌ی حجاب در کودکان و بانوان خواهد داشت

علی‌رغم گسترش فرهنگ غرب، رعایت حجاب در جوامع اسلامی مشت محکمی است بردهان دشمنان قسم خورده که شب و روز تلاش می‌کند تا فرهنگ غرب را در جوامع اسلامی گسترش دهند و فرهنگ اسلامی را از جوامع اسلامی برچینند.

در مقابل مانیز تلاش می‌کنیم تا تمام نقشه‌های آنان را نقش بر آب کرده و ارزش‌های اسلام را در جامعه حفظ و گسترش دهیم و از زنان باغیرت مسلمانان می‌خواهیم با رعایت حجاب، ما را در این مسأله مهم یاری نمایند امید وار هستیم با بکارگیری راهکارهای که در این نوشته پیشنهاد شده جامعه محجبه به معنی حقیقی آن داشته باشیم.

۷. فهرست منابع

قرآن کریم

۱. حایری، محمد مهدی، معالی سبطین، قم، منشورات الرضی، ۱۳۷۶
۲. حرعاملی، محمد، وسایل الشیعه، قم، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ۱۴۰۹
۲. شیرازی، ناصر مکارم، تفسیر نمونه، تهران، دارالکتب اسلامیه، ۱۳۷۳ - ق
۳. طوسی، محمد، تهذیب الاحکام، تهران، دارالکتب اسلامیه، ۱۴۰۷
۴. کلینی، محمد، اصول الکافی، تهران، کتاب فروشی علمیه اسلامیه، ۱۳۶۹ - ش
۵. المجلسی، محمد باقر، بحارلأنوار، الطبعة الثانية المصححة، بیروت: دار إحياء التراث العربی، ۱۴۰۳ - ق
۶. مجلسی، محمد باقر، زندگانی حضرت زهرا علیها السلام، تهران، انتشارات مهام، ۱۳۷۹ - ش
۷. مطهری، مرتضی، مسأله حجاب، ۱۳۸۷
۸. معین، محمد، فرهنگ فارسی، تهران، امیر کبیر، ۱۹۷۲.
۹. نوری، حسن، مستدرک الوسائل، قم، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ۱۴۰۸ - ق.